

Verktyg i ett ledningssystem för god vårdhygienisk standard vid sjukhusbedriven vård

Arbetsgrupp

- Ingrid Ekfeldt VG-region/SU
- Hans Ahrne VG-region/SÄS
- Kia Karlman Norrbottens län
- Gunnar Hagström Örebro
- Lasse Hellström Blekinge
- Inga-Britt Svartholm Östersund
- Monica Ling-Roos Stockholm Län
- Karin Medin Landstinget Gävleborg

An iceberg floating in the ocean, with only a small portion visible above the water surface. The background is a blue sky and sea. The text is overlaid on the image.

Motiv för att säkerställa en god vårdhygienisk standard

- Ökad resistensutveckling – MRB
- VRI – resurs - & kostnadskrävande

Lagar & bestämmelser

- Hälsa – och sjukvårdslagen (HSL) 2a § - av god vårdhygienisk standard
- Patientsäkerhetslagen (2010:659) – krav vårdgivare bedriva systematiskt patient säkerhetsarbete.
- Planera, leda och kontrollera så att kravet god vård i HSL upprätthålls

SOSFS 2005:12

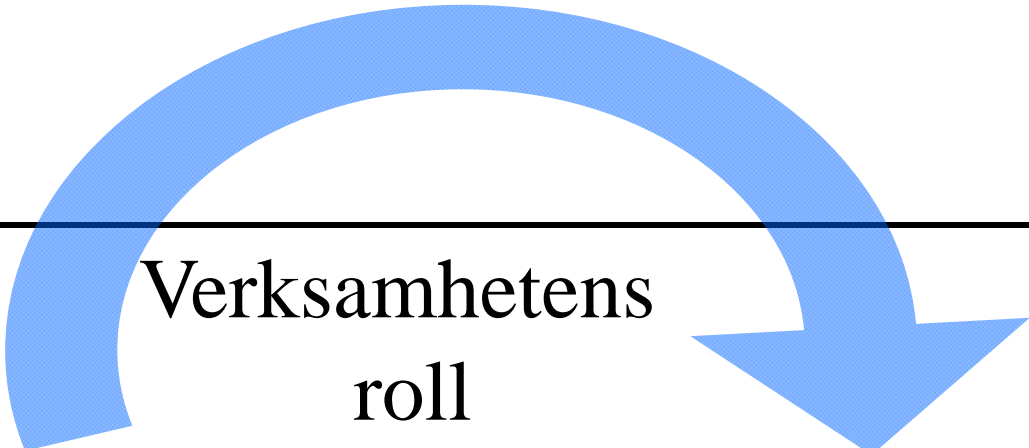
- Ledningssystem för kvalitet och patientsäkerhet i hälso- och sjukvården
- God vårdhygienisk standard = Vårdgivarens ansvar
- Systematiskt förhållningssätt : egenkontroll
- Tillsyn: brister i ledningssystem och dokumentation

Traditionellt hygienrondskoncept

- **Välbelagt**
- **Välbeprövat**

- **Resurskrävande**
Hygienexpertis =
flaskhals
- **Oflexibelt verktyg**
- **Problemägaren
passiv**

Verksamhetens roll

PASSIV =
bli kontrollerad

AKTIV =
egenkontroll

Vårdhygien -
expert roll
Konsult

Kontrollera,
peka

Stödja
förbättringsarbete

Uppföljning

Formella
protokoll

Egna
handlingsplaner

Ev. riktad revision

Egenkontrollprogram
'vårdhygienisk
standard'

Vårdenhetens
egna
vårdhygieniska
förbättringsarbete

Riktad
vårdhygienisk
konsultrond

Enhetens handlingsplaner
för prioriterat
vårdhygieniskt
förbättringsarbete

-
- An iceberg floating in the ocean. The tip of the iceberg is visible above the water surface, while the much larger, submerged part is hidden below. The sky is blue with light clouds, and the water is a deep blue. The text is overlaid on the submerged part of the iceberg.
- **Beslut i landstingsledningen**

Egenkontrollprogrammet sid. 1

Svensk Förening för Vårdhygien

ICE 1.0

EGENKONTROLLPROGRAM "VÅRDHYGIENISK STANDARD" VÅRDAVDELNINGAR, MOTTAGNINGAR OCH ANDRA SJUKHUSANSLUTNA VÅRDENHETER

För varje delfråga sätts ett X i tillämplig kolumn

1.	ÖVERGRIPANDE ASPEKTER	NEJ	NEJ + uppdaterad handlingsplan	JA
Följsamhet till sjukhusets vårdhygieniska riktlinjer				
1.1	Finns en fungerande rutin för att införa nya vårdhygieniska metoder på enheten?			
Kompetens				
1.2.a	Ingår genomgång av basala hygienrutiner o. klädregler i introduktionsprogram för all ny vårdpersonal på enheten <u>och</u> för nya läkare på klinken?			
1.2.b	Ges all vårdpersonal på enheten möjlighet till vårdhygienisk utbildning minst en gång/år?			
Formaliserade arbetsuppgifter				
1.3.a	Finns vid enheten medarbetare med ansvarsområde "vårdhygien" (t. ex hygienombud)?			
1.3.b	Finns vid kliniken läkare med ansvarsområde "antibiotikafrågor"?			
Aterkommande (minst kvartalsvis) mätning och analys				
1.4.a	... avseende följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler?			
1.4.b	... avseende förekomst av vårdrelaterade infektioner (VRI)?			
1.4.c	... avseende antibiotikaanvändning?			
Aterföring av kunskap				
1.5.a	Aterförs resultat och erfarenheter från gjorda mätningar (enligt 1.4) regelbundet till de personalgrupper som berörs?			
1.5.b	Finns "stående APT-punkt" på enheten där VRI /vårdhygien diskuteras?			
Förbättringsarbete				
1.6	Deltar läkargruppen aktivt i enhetens förbättringsarbete för att motverka vårdrelaterade infektioner (VRI) och spridning av antibiotikaresistens?			

Fortsatt handläggning
av avsnitt 1:

- För varje relevant NEJ-svar upprättas/uppdateras handlingsplan(er) för förbättringsarbete (enhetschef och/eller läkarchef).
 - Den vårdhygieniska enhet och den Strama*-expertis som är knuten till sjukhuset kan vid behov vara behjälpliga.
- * Infektionsläkare som särskilt arbetar med antibiotikafrågor

Egenkontrollprogrammet sid. 2

För varje delfråga sätts ett X i tillämplig kolumn

2.	BASALA HYGIENRUTINER	NEJ	NEJ + uppdaterad handlingsplan	JA
2.1	Bär all vårdpersonal kortärmade arbetskläder i patientnära arbete?			
2.2	Finns förutsättningar för att byta arbetskläderna dagligen?			
2.3	Finns handsprit <i>lättåtkomligt</i> placerat i vård-/behandlings-/undersökningsrum?			
2.4	Är handskar och plastförkläden <i>lättåtkomligt</i> placerade i vård-/behandlings-/undersökningsrum?			
2.5	Informeras patienterna <i>aktivt</i> om vikten av god handhygien (t ex informationsfolder)?			

3.	ANDRA ANGELÄGNA VÅRDHYGIENISKA OMRÅDEN	NEJ	NEJ + uppdaterad handlingsplan	JA
3.1	Vårdas patienter med diarréer av okänd orsak i normalfallet på enpatientrum med egen toalett?			
3.2	Har buffé-/självservering av frukost/lunch/middag/kvällsmål/smörgåsar för patienter och besökare avskaffats på enheten?			
3.3	Blir patienttoaletter och duschutrymmen dagligen städade?			
3.4	Blir utlandsvårdade patienter konsekvent kontrollodlade för multiresistenta bakterier enligt gällande riktlinje vid sjukhuset?			
3.5	Journalförs indikation och förväntad behandlingstid för kvarliggande urinvägskateter?			
3.6	Utförs dagliga kontroller av spol- och diskdesinfektorer?			
3.7	Förvaras höggradigt rena produkter i separata skåp?			
3.8	<i>Ev. lokal tillägsfråga</i>			
3.9	<i>Ev. lokal tillägsfråga</i>			

Fortsatt handläggning av avsnitt 2 och 3:

- För de frågor som besvarats med NEJ *och* där det saknas uppdaterade handlingsplaner så kontaktas Vårdhygien tfn **xxxxxxx** för planering av en RIKTAD VÅRDHYGIENISK KONSULTROND.
- Efter genomförd konsultrond upprättas/uppdateras nödvändig(a) handlingsplan(er) av berörd enhetschef och/eller läkarchef.

Sjukhus:

Klinik:

Avd/Mott/Enhet:

UPPGIFTSLÄMNARE:

Enhetschef

Telefon

Datum

Läkarchef

Telefon

Datum

Riktad vårdhygienisk konsultrond

- Besvarat egenkontrollprogram
- Boka in riktad vårdhygienisk konsultrond
- Läkarnärvaro
- Dialog – underlag finns

Riktad vårdhygienisk konsultrond

1	ÖVERGRIPANDE ASPEKTER	Rekommenderade åtgärder
1.1	Finns en fungerande rutin för att införa nya vårdhygieniska metoder på enheten?	
1.2.a	Ingår genomgång av basala hygienrutiner o. klädregler i introduktionsprogram för all ny vårdpersonal på enheten <u>och</u> för nya läkare på kliniken?	
1.2.b	Ges all vårdpersonal på enheten möjlighet till vårdhygienisk utbildning minst en gång/år?	
1.3.a	Finns vid enheten medarbetare med ansvarsområde "vårdhygien" ?	
1.3.b	Finns vid kliniken läkare med ansvarsområde "antibiotikafrågor"?	
1.4.a	... avseende följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler?	
1.4.b	... avseende förekomst av vårdrelaterade infektioner (VRI)?	

Egenkontrollprogram

An iceberg floating in the ocean. The tip of the iceberg is visible above the water surface, while the much larger, submerged part is hidden below. The sky is blue with light clouds, and the water is a calm, light blue-grey color.

- Ett levande verktyg -
behov av förnyelse framöver

A photograph of an iceberg floating in the ocean. The tip of the iceberg is visible above the water surface, while the much larger, submerged part is visible below. The sky is blue with some clouds. A yellow rectangular box is overlaid on the image, containing the text 'UTVÄRDERING' in blue capital letters.

UTVÄRDERING

Omfattning av pilottest (Egenkontrollprogram)

Norrbotten	15 avd.
Södra Älvsborgs sjukhus (SÄS)	2 avd.
Alingsås lasarett	6 avd.
SU	6 avd.
Östersunds sjukhus	3 avd.
Blekingesjukhuset	3 avd/mott.
Örebro universitetssjukhus	5 avd.

Central ledningsförankring

Norrbottnen	Landstingsdirektör + berörda chefsgrupper
Södra Älvsborgs sjukhus, Alingsås lasarett	Sjukhusledning, verksamhetschefer, läkargrupper
SU	Nej
Östersunds sjukhus	Sjukhuschef, berörd verksamhetschef
Blekingesjukhuset	Berörd verksamhetschef
Örebro universitetssjukhus	Hygienråd, utvecklingsgrupp

A large iceberg floating in the ocean. The tip of the iceberg is visible above the water surface, while the much larger, jagged base is submerged below. The sky is blue with light clouds, and the water is a deep blue. The iceberg is white and appears to be melting slightly at the edges.

Betydande engångsinsatser från vårdhygien

- God förankring i hela organisationen
- Noggrann genomgång av frågornas innebörd innan enheternas egenkontroll

Egenkontrollprogram – relevans och ”nytta”

Tidsåtgång • rimlig	15 – <u>30</u> – 60 min JA
Rätt personalkategorier från avd.	JA
Relevanta och entydiga frågor	JA
Bra verktyg för att påvisa brister	JA
Bra verktyg för uppföljning av förbättringsarbete	JA

Egenkontrollprogram – kommentarer

A large iceberg is shown floating in the ocean. The tip of the iceberg, which is visible above the water, is significantly smaller than the massive, jagged mass of ice that is submerged below the surface. This visual metaphor represents the concept of hidden or unacknowledged aspects of a system or program.

Viktigt att läkare medverkar

Konkurrerar med en mängd andra
aktiviteter (**förankring!**)

Riktad vårdhygienisk konsultrond

	Antal
Norrbottnen	8
Södra Älvsborgs sjukhus, Alingsås lasarett	8
SU	2
Östersunds sjukhus	(3)
Blekingesjukhuset	3
Örebro universitetssjukhus	5

Riktad konsultrond

Tidsåtgång	<ul style="list-style-type: none">• 1 tim (+/-15 min)
Återkoppling	<ul style="list-style-type: none">• Kort skriftligt åtgärdsförslag utifrån mall• Direkt muntlig + skriftlig sammanfattning senare

Riktad vårdhygienisk konsultrond – läkarmedverkan

	Team med hygienläkare	Medverkan av enhetens läkare
Norrbottnen	JA	8/8 ronder (krav)
Södra Älvsborgs sjukhus, Alingsås lasarett	JA	4/8 ronder
SU	NEJ	NEJ
Östersunds sjukhus	NEJ	NEJ
Blekingesjukhuset	NEJ	NEJ
Örebro universitets- sjukhus	NEJ	NEJ

Riktad vårdhygienisk konsultrond – konsultteamens upplevelser

Enheterna har visat mer engagemang och varit mer förberedda än vid de traditionella hygienronderna

Brister påvisade vid egenkontroll har redan innan konsultronden lett till diskussion/förbättringsåtgärder

Omväxlande och problemfokuserat arbetssätt

Öppen, avspänd och konstruktiv anda

Naturlig dialog

Diskussionerna blev djupare och med vidsynta

Läkarnärvaro höjer kvaliteten på ronderna (framgångsfaktor)

Läkare skall vara med för att få allas bild av arbetet runt patienten

A large iceberg floating in the ocean. The tip of the iceberg is visible above the water surface, while the much larger, submerged part is hidden below. The sky is blue with light clouds, and the water is a deep blue.

Team hygienläkare + hygiensjuksköterska

- Förutsättning för läkarmedverkan från enheten
- Breddar diskussionen vid konsultronden

”Underlag vid riktad vårdhygienisk konsultrond”

Egenkontrollprogram, avsnitt ”Basala hygienrutiner”

2.1	Bär all vårdpersonal kortärmade arbetskläder i patientnära arbete?
2.2	Finns förutsättningar för att byta arbetskläderna dagligen?
2.3	Finns handsprit lättåtkomligt placerat i vådrum/behandlingsrum/undersökningsrum?
2.4	Är handskar och plastförkläden lättåtkomligt placerade i vådrum/behandlingsrum/undersökningsrum?
2.5	Informerar patienterna aktivt om vikten av god handhygien (t ex informationsfolder)?

Kommentarer

• Krokar till långärmade plagg
• Handsprit på sängar
• Definierade arbetsuppgifter där plastförkläde/skyddsrock/handskar skall användas
• Klockor med sekundvisare på vådrum/undersökningsrum
• Punktdesinfektion
• Uppföljning av följsamhet till basala hygienrutiner/klädregler
• Introduktion/fortlöpande utbildning av alla yrkeskategorier
• Former för att aktivt informera patienter och närstående

Tilläggsmoduler

4.1	ÖVERBELÄGGNING - vårdhygieniska risker	Kommentarer
	<ul style="list-style-type: none"> Tillgång till enpatientrum (med/utan egen toalett) och indikationer för vård på dessa 	
	<ul style="list-style-type: none"> Patientplacering <u>utöver</u> ordinarie vårdplatser <ul style="list-style-type: none"> - tillgång till toalett/dusch - tillgång till handsprit/handskar/förkläde (personal) - anpassas personalbemanning utifrån beläggningsgrad? 	
	<ul style="list-style-type: none"> Omflyttning av patienter – vårdhygieniska risker 	

”Underlag vid riktad vårdhygienisk konsultrond” – upplevd nytta

Vid genomgång/information om frågornas
innehörd

Vid förberedelse inför konsultrond

A large iceberg floats in the ocean under a blue sky with light clouds. The iceberg's tip is above the water, while a much larger, jagged mass is submerged below the surface. The water is a deep blue, and the sky is a lighter blue with wispy white clouds.

Fungerande modell för ett standardiserat vårdhygieniskt förbättringsarbete?

JA, men innan enheternas egenkontroll:

- ✓ god förankring i organisationen
- ✓ genomtänkt informationsinsats

A large iceberg floats in the ocean. The tip of the iceberg is visible above the water, while the much larger part of the iceberg is submerged below the surface. The sky is blue with some clouds.

Fungerande modell för ett standardiserat vårdhygieniskt förbättringsarbete?

JA, men för optimal effekt av konsultrond krävs team hygienläkare + hygiensjuksköterska

- ✓ ryms normalt inom befintliga ramar
- prioriteringsfråga